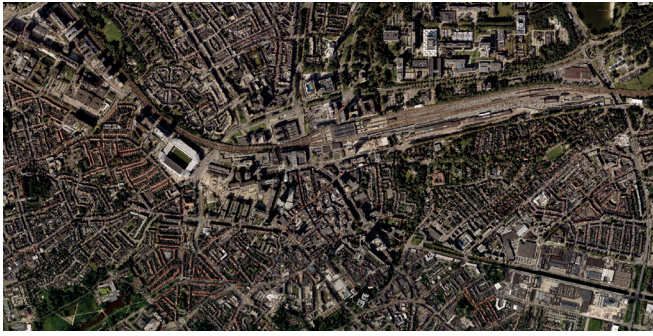

A detailed illustration featuring a woman in the upper right, playing a violin with a focused expression. She has long, flowing blonde hair. In the lower left, a man with a grey beard and a brown beanie is shaving his face with a safety razor. The scene is filled with falling red and yellow petals, some of which are resting on the violin and the man's beanie. The background is a soft, hazy green.

Eindhoven: *te gek!*
Cultuur en design
2025

Onder het motto ‘Eindhoven: te gek!’ willen we als cultureel veld een rijke voedingsbodem creëren, waarin kunst en cultuur iedereen kan bereiken, verbinden en inspireren. Eindhoven is een stad waar kunstenaars en ontwerpers niet alleen te gekke ideeën bedenken, maar deze ook daadwerkelijk uitvoeren. Eindhoven verdient een cultureel ecosysteem dat grenzeloos denkt, lef toont, troost biedt en iedereen meeneemt. Eindhoven: te gek!’ is geen slogan, maar een mentaliteit voor de stad.

Waarom investeren in cultuur juist nu belangrijk is voor Eindhoven

Cultuur als verbinder van mensen

Cultuurparticipatie en -beleving zijn van cruciaal belang in het tegengaan van eenzaamheid en polarisatie. In een stad met een steeds diversere bevolking en een groeiende financiële kloof (CBS), vormt cultuur een essentiële verbindende kracht. Het brengt mensen samen, bevordert sociale cohesie en stimuleert ontmoetingen tussen verschillende gemeenschappen. Zowel gevestigde als nieuwe Eindhovenaren vinden in cultuur een gedeelde ervaring die bijdraagt aan de sociale dynamiek en de leefbaarheid van de stad.

Cultuur als magneet en vasthouden van talent

Een sterk cultureel aanbod verhoogt de leef kwaliteit en economische waarde van de stad. Podiumkunsten, creatieve hubs en erfgoed maken Eindhoven aantrekkelijk om te wonen, te werken en te recreëren. In een stad waar de huizenmarkt en infrastructuur onder druk staan, is een krachtig cultureel aanbod een cruciale factor voor een aantrekkelijke en leefbare stedelijke omgeving. Zie ook het rapport *Cultural Heritage Capital and Wellbeing: Examining the Relationship Between Heritage Density and Life Satisfaction*, gepubliceerd door Historic England in maart 2024. Dit onderzoek, gefinancierd door het Department for Culture, Media and Sport (DCMS), analyseert de relatie tussen de dichtheid van erfgoedlocaties en het zelfgerapporteerde levensgeluk van inwoners.

Cultuur als economische motor

De culturele sector in Eindhoven creëert banen en stimuleert economische activiteit. Het multipliereffect zorgt ervoor dat investeringen in cultuur niet alleen de aantrekkingskracht van de stad versterken, maar ook het stedelijke en regionale ecosysteem van leveranciers, horeca, hotels en winkeliers ondersteunen. Uit onderzoek van de Boekmanstichting blijkt dat elke euro die wordt uitgegeven aan culturele activiteiten, zoals entreegelden, een vermenigvuldigingseffect heeft van 2,5 in de economie. Dit betekent dat culturele bestedingen niet alleen direct bijdragen aan de sector zelf, maar ook indirect aan andere sectoren zoals horeca, transport en detailhandel.

Cultuur: als bron van verbeelding en innovatievermogen

Cultuur stimuleert de verbeeldingskracht – een essentiële bouwsteen voor creativiteit en vernieuwingsdenken. In een regio die sterk leunt op innovatie, zijn deze vaardigheden van onschatbare waarde. Verbeeldingskracht moet actief worden gestimuleerd als we een samenleving willen creëren waarin mensen gezamenlijk problemen kunnen herkennen, begrijpen en oplossen.

Drie thema's staan voor ons centraal:

Lef	Eindhoven maakt haar internationale reputatie als stad van vernieuwing ook via cultuur waar. Cultuur wordt ons gezamenlijke vertrekpunt om de wereld van morgen te verbeelden. We zetten in op cultuur die lef toont. Door baanbrekend, ambitieus en zichtbaar te zijn.
Open	Toegankelijke, open cultuur voor iedereen. We zetten in op culturele programma's die diverse gemeenschappen aanspreken en verbindingen leggen tussen generaties, culturen en disciplines – tussen gevestigde en nieuwe Eindhovenaren.
Sterk	Een krachtige culturele sector, waarin samenwerking, kwaliteit en groei centraal staan.

Wat we vragen: aan het college en de gemeenteraad vragen we om de culturele sector in de komende jaren structureel en incidenteel te versterken

Structurele versterking

Zorg dat het culturele budget in lijn wordt gebracht met de ambities van de stad

In vergelijking met de andere steden uit de G6 (Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Utrecht en Groningen) ligt het culturele budget per inwoner in Eindhoven gemiddeld 20% lager (bron: Cultuurmonitor/CBS, cijfers 2023) Zie Bijlage. We vragen de gemeenteraad en het college om deze kloof te dichten, zodat Eindhoven kan beschikken over een cultureel voorzieningenniveau dat past bij haar schaal, groei en ambities. Dit is niet alleen noodzakelijk om de beoogde schaalsprong mogelijk te maken, maar ook om het huidige voorzieningenniveau en kwaliteit te behouden. Een steeds groter deel van de gemeentelijke cultuursubsidies wordt ingezet om stijgende overheadkosten op te vangen. Daardoor blijft er steeds minder financiële ruimte over voor programma's die actueel zijn, inspelen op de veranderende samenstelling van de stad en toegankelijk zijn voor een breed publiek. Concreet gaat het onder meer om stijgende personeelskosten als gevolg van cao-verhogingen en de impact van de Wet DBA. Daarnaast nemen de gebouwgebonden lasten fors toe, met name door stijgende energiekosten, in sommige gevallen oplopend tot honderden duizenden euro's per jaar. Zo stegen de energielasten bij het Muziekgebouw Eindhoven met bijna €260.000 op jaarbasis. Gezamenlijk resulteert dit in een gemiddelde stijging van 13% in de overheadkosten in het afgelopen jaar.

Een aanzienlijke toename voor organisaties en makers wier activiteiten afhankelijk zijn van een fysieke locatie. Wanneer er meer structurele middelen beschikbaar worden gesteld voor de culturele sector, vragen wij nadrukkelijk dat deze breed toegankelijk worden ingezet. Deze middelen zijn niet bedoeld om incidentele begrotingstekorten van individuele instellingen op te vangen, maar om het gehele culturele ecosysteem duurzaam te versterken:

Organisaties en makers. We pleiten daarom voor een verdeling die in lijn is met de huidige subsidieverdeling zoals gehanteerd door Stichting Cultuur Eindhoven (SCE), terug te vinden op <https://cultuureindhoven.nl/subsidies-2021-2024/toegekende-subsidies/>

Behoud en uitbreiding van culturele ruimtes met het juiste activatie budget

Voorkom dat woningbouw culturele voorzieningen verdringt, door cultuuronderdeel te maken van gebiedsontwikkelingen. Zorg dat bij uitbreiding van culturele vierkante meters, waaronder ruimte voor werkateliers en amateurkunst, budget wordt gereserveerd voor de activatie en programmering van deze ruimtes door makers. Ook is het belangrijk om cultuureducatie in het basis- en voortgezet onderwijs verder te stimuleren en te faciliteren. Daarnaast is het cruciaal voor de culturele en creatieve sector dat de binnenstad van Eindhoven goed bereikbaar blijft voor zowel bezoekers als artiesten, en dat het mobiliteitsbeleid hierop afgestemd wordt.

Incidentele versterking

Reserveer budget voor de schaalsprong van iconische projecten

Naast bestaande gerenommeerde activiteiten zoals DDW en GLOW, zijn iconische culturele voorzieningen essentieel voor de identiteit en schaalsprong van Eindhoven. We vragen aandacht voor: (1) de uitbreiding van de zitcapaciteit van het Muziekgebouw, waar zaalbezetting door succes haar maximum heeft bereikt, (2) een moderne stadsbibliotheek met regionale functie, en (3) een toekomstgerichte campus bij het Evoluon. Ook vragen we aandacht voor een gezamenlijk depot waar Eindhoven Museum, Van Abbe Museum, Archeologische dienst en de kunstcollectie van de gemeente bij betrokken zijn.

Bijlage: Gemeentelijk budget cultuur per inwoner, 2023

	Inwoners	Cultuur budget per inwoner, in euro *1	Kwaliteit en kwantiteit aanbod Toneel *2	Kwaliteit en kwantiteit aanbod Klassiek *2	Kwaliteit en kwantiteit aanbod Pop *2	Kwaliteit en kwantiteit aanbod Dance *2
Amsterdam	931.298	€ 258,30	1	1	1	1
Rotterdam	670.610	€ 266,38	4	3	5	2
Den Haag	566.221	€ 244,13	3	6	6	10
Utrecht	374.238	€ 243,24	2	2	2	3
Eindhoven	246.417	€ 210,57	14	4	7	8
Groningen	243.768	€ 251,93	15	5	3	6

Andere best practices		
Haarlem	167.636	€ 234,33
Arnhem	167.632	€ 254,76
Maastricht	125.285	€ 217,23
Heerlen	87.461	€ 292,82
Assen	69.701	€ 318,81

*1: www.cultuurmonitor.nl/dashboard/?onderwerp=7&type=municipality

*2: Atlas Nederlandse gemeenten 2023, CBS, VSCD

Cultuurbudget Eindhoven in vergelijking tot G6

In relatie tot Amsterdam	-22,6%
In relatie tot Rotterdam	-26,6%
In relatie tot Den Haag	-16,0%
In relatie tot Utrecht	-15,5%
In relatie tot Groningen	-19,6%

Design door

M&E Muziekgebouw
Eindhoven

